

CUPRINS

COPILUL ȘI COPILĂRIA

Johanna Spyri – <i>Heidi, fetița munților</i>	4
Ion Creangă – <i>Pupăza din tei</i>	7
Edmondo De Amicis – <i>Camaradul meu, Coretti</i>	11
Ion Luca Caragiale – <i>D-I Goe...</i>	14
Nina Cassian – <i>Prințul Miorlau</i>	19
Barbu Ștefănescu Delavrancea – <i>Bunica</i>	22

NATURA ȘI FRUMUSEȚILE EI

George Coșbuc – <i>Vestitorii primăverii</i>	26
Mihai Eminescu – <i>Revedere</i>	28
Vasile Alecsandri – <i>Mezul iernei</i>	30
Octavian Goga – <i>Toamna</i>	32

LUMEA FASCINANTĂ A BASMELOR ȘI POVEȘTILOR

Petre Ispirescu – <i>Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte</i>	34
Mircea Sântimbreanu – <i>Iepurașul cu inimă de aur</i>	40
Petre Ispirescu – <i>Sarea în bucate</i>	43

LEGENDE

<i>Legenda rândunicăi</i>	47
<i>Legenda Mărțișorului</i>	50

FABULE

Grigore Alexandrescu – <i>Câinele și cățelul</i>	52
Jean de La Fontaine – <i>Vulpea și strugurii</i>	54

DIN TRECUTUL ISTORIC AL ROMÂNILOR

Eusebiu Camilar – <i>Stejarul din Borzești</i>	56
Mihai Eminescu – <i>Scrisoarea III</i>	61

DIN LUMEA NECUVÂNTĂTOARELOR

Ioan Alexandru Brătescu-Voinești – <i>Privighetoarea</i>	64
Emil Gârleanu – <i>Căprioara</i>	66

CĂLĂTORII, AVENTURI

Cezar Petrescu – <i>Fram, ursul polar</i>	68
Lyman Frank Baum – <i>Vrăjitorul din Oz</i>	71
Jack London – <i>Colț Alb</i>	73
Nikolai Nosov – <i>Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi</i>	76

Prințul Miorlau

de Nina Cassian

Într-o împărăție cam ploioasă,
trăiau un împărat și-o împărăteasă
ce-aveau, cum se cuvine, și un prinț,
singur la părinți.

Prințul era de șase anișori
și miorlăia din noapte până-n zori.
În loc de vreau! spunea miorlau!
și tot miorlau! pentru nu vreau!

Deci, cum spuneam, cu prințul miorlăit
deloc nu era lesne de trăit.
Când i se aduceau bomboane,
el miorlăia că vrea baloane;
și-n loc de baloane
voia tromboane,
și-n loc de tromboane
voia bomboane,
dar niște bomboane
cu gust de baloane,
și-n care să sufle
ca-n niște tromboane.

Astfel de dulciuri – vai! Nu se găseau...
Și prințul miorlăia: Miorlau! Miorlau!
Miorlau! că plouă afară;
Miorlau! că afară-i soare;
Miorlau! că-i zi de lucru;
Miorlau! că-i sărbătoare...
Părinții nu mai știau ce să-i mai facă
– numai să tacă...

Îi aduceau în fiecare zi
o mie o sută una jucării:
cășori de lemn,
puști de tras la semn,
gume și creioane,
rațe dolofane
de celuloid,
și căței și mâțe,
și păpuși semețe,
cu ochi ce se-nchid,
și iar se deschid...

Ah, dar prințul nostru nu tăcea defel.
El voia ceva știut numai de el:
Miorlau! de ce e luna lună?
Miorlau! friptura nu e bună!
Miorlau! vreau să mănânc compot!
Nu vreau compot, că nu mai pot!

...Albi și împăratul, albi și-mpărăteasa,
de atâta miorlăială, se-mbolnăviseră casa.
Canarii asurziră, cățeeii leșinară,
bostanii și verzele
părăsiră grădinile.
Fugiră găinile,
zburară și berzele
și se făcu – pe câte știu –
în jurul prințului, pustiu.
...Doar mâțele sosiră toate
cu cozile încârligate,
torcând de zor,
la prințisor.
Sfârr... Sfârr...
Ce pisici!
Cu ochi mici!
Ce motani
năzdrăvani!
Și-ncepură să-l ațâțe,
miorlăind motani și mâțe:
Miau-miorlau!
Hai cu noi!
Nu ești prinț,
ești pisol,
nu mai sta! Vino-ncoa!
De-acum, șoareci vei mânca.

Atunci prințisorul, de frică
să nu se prefacă-n pisică,
uită de miorlăitul lui, firește,
și prinse să vorbească omenește.
Pisicile-au plecat tiptil, tiptil:
Acesta nu-i pisoi, ci e copil!
Și foarte bosumflate fură ele
că au putut astfel să se înșele...

Dragi copii, povestea-i gata.
Să vă duceți imediat
și la mama, și la tata,
să le spuneți răspicat:
Iubiții mei părinți, nu vreau
să fiu și eu un prinț Miorlău!

1. Completează fișa de lectură.

Titlul: _____

Autorul: _____

Personajele: _____

Morala textului: _____

2. Răspunde la următoarele întrebări:

• Ce jucării îi dăruiesc părinții prințului Miorlău pentru a-l face să tacă?

• Ce li se întâmplă canarilor, cățeilor și cailor din jurul prințului Miorlău?

• Cine a venit la prinț?

• Ce i-au povestit pisicile prințului Miorlău?

• Ce-a făcut prințul de frică să nu se prefacă în pisică?

3. Alcătuieste propoziții în care să se regăsească toate cuvintele din poezie scrise cu doi i.

4. Completează cvintetul urmând instrucțiunile de mai jos.

- Primul rând – un cuvânt care denumește personajul.
- Al doilea rând – două însușiri care descriu personajul.
- Al treilea rând – trei cuvinte care exprimă acțiuni (se termină în -ind/-ând).
- Al patrulea rând – o propoziție din patru cuvinte care exprimă sentimentele noastre.
- Ultimul rând – o trăsătură definitorie a personajului.

5. Completează cadranele.

<p>I. Transcrie versurile în care se precizează dorințele prințului Miorlau.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>II. Transcrie întrebările puse de prințul Miorlau.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>III. De ce crezi că a fost numit copilul „prinț“?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>IV. Cunoști în jurul tău pe cineva care se poartă precum prințul Miorlau? Cum se poartă părinții lui/ei cu el/ea?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Mezul iernei

de Vasile Alecsandri

Cuvinte și expresii:

trăsnesc = (aici) trosnesc, pocnesc.
oțelit = ca oțelul, de culoarea oțelului.
scânteios = scânteietor, care scânteiază.
maiestuos = impunător, măreț, impresionant.

În păduri trăsesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
 Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
 Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
 Pare-un lan de diamanturi ce scârțâie sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
 Ca înaltele coloane unui templu maiestos.
 Și pe ele se așază bolta cerului senină,
 Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou măreț, fantastic!... Mii de stele argintii
 În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
 Munții sunt a lui altare, codrii – organe sonoare
 Unde crivățul pătrunde, scoțând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;
 Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă – niciun pas;
 Dar ce văd? ...În raza lunii o fantasmă se arată...
 E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

1. Indică forma literară a cuvintelor:

mezul ⇒ _____ luni ⇒ _____
 iernei ⇒ _____ spăimântată ⇒ _____
 diamanturi ⇒ _____ sonoare ⇒ _____
 vecinice ⇒ _____ scânteios ⇒ _____

2. Scrie cuvinte care să aibă sens asemănător celor de mai jos:

pădure ≡ _____ nemărginit ≡ _____
 cer ≡ _____ neclintit ≡ _____
 zăpadă ≡ _____ fantasmă ≡ _____
 strălucitor ≡ _____ lan ≡ _____

3. Scrie cuvinte care să aibă sens opus celor de mai jos:

înghețat ☹ _____ senin ☺ _____
 amar ☹ _____ aprinde ☹ _____
 înalt ☹ _____ fantastic ☹ _____
 lumină ☹ _____ alungă ☹ _____

4. Desparte în silabe următoarele cuvinte:

trăsesc ⇒ _____

văzduh ⇒ _____

cumplit ⇒ _____

templu ⇒ _____

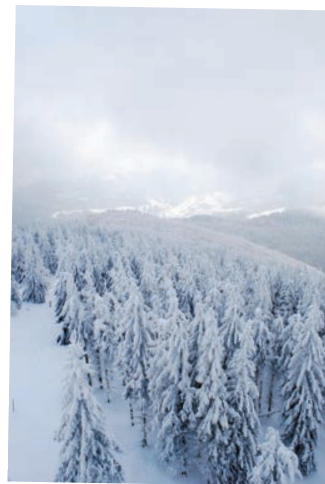
strălucitoare ⇒ _____

nemărginit ⇒ _____

scârțâie ⇒ _____

atmosfera ⇒ _____

5. Scrie propoziții despre iarnă în care să folosești următoarele expresii: *cer oțelit*, *zăpadă cristalină*, *câmpii strălucitoare*, *boltă senină*, *stele argintii*.

6. Răspunde la următoarele întrebări:

- Cum se numește autorul poeziei?

- Care este titlul acesteia?

- Care este anotimpul descris în poezie?

- Din ce cauză trăsesc stejarii?

- Ce culoare are cerul? Din ce cauză?

- Cu ce este comparată zăpada?

- Cine se sprijină pe coloanele de fum?

- Cu cine este comparată Luna?

- Cu cine sunt comparate stelele?

- De cine sunt reprezentate altarele din templu?

- Cine tulbură peisajul încrămenit?

Toamna

de Octavian Goga

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n zbor câte-o șindrilă.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt subț gene
Cum o lacrimă-mi învie:
— Ni se-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

1. Găsește însușiri potrivite pentru cuvintele de mai jos:

toamnă → _____
brumă → _____
nori → _____
vânt → _____

2. Completează fișa de lectură.

Titlul: _____
Autorul: _____
Numărul strofelor: _____
Numărul versurilor fiecărei strofe: _____

3. Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru cele de mai jos:

uscă ≡ _____ miazănoapte ≡ _____
dumbravă ≡ _____ vârf ≡ _____
șură ≡ _____ creștet ≡ _____
podoabă ≡ _____ șindrilă ≡ _____
zdrențuită ≡ _____ viforniță ≡ _____

4. Înlocuiește cuvintele subliniate cu altele cu înțeles asemănător folosite în poezia *Toamna* de Octavian Goga.

- Vălul de brumă argintie a gătit (_____) grădina.
- Peste vârful (_____) dumbrăvii se lasă norii cenușii.
- Cu podoaba ruptă (_____) porumbul tremură pe câmp.
- Dinspre nord (_____) bate vântul nemilos.

5. Scrie forma corectă a cuvintelor aflate între paranteze.

- Norii (cenușie) _____ se ivesc pe cer.
- Puii (zglobiu) _____ ciripesc veseli.
- Un vâl de brumă (argintii) _____ a împodobit grădina.

6. Formează o propoziție folosind cuvintele date mai jos:

argintie, grădina, bruma, (a) împodobit

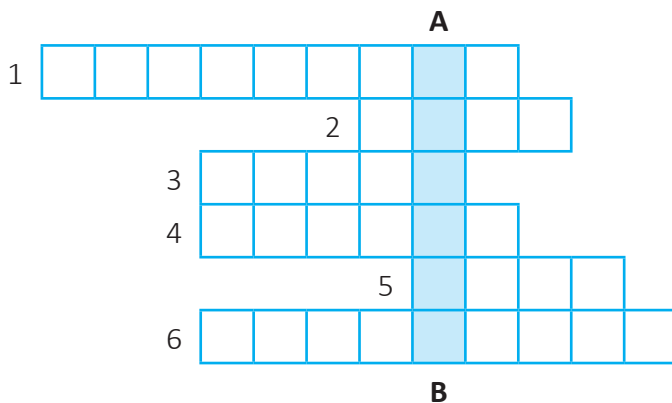
7. Alintă cuvintele de mai jos:

- grădină → _____
- fir → _____
- rădăcină → _____
- dumbravă → _____
- nori → _____
- vânt → _____

8. Completând corect rebusul, vei afla, pe coloana A-B, anotimpul căruia Octavian Goga i-a dedicat versurile de mai înainte.

1. Din pricina ei se îndoiaie bătrânii nuci.
2. Își poartă plumbul peste dumbravă.
3. Vălul ce împodobește grădina.
4. Tremură pe câmp.
5. Bătrâni, se îndoiaie bătuți de viforniță.
6. Plânge pe cumpăna fântâni.

9. Scrie mai jos semnele sosirii toamnei.

Semnele
sosirii
toamnei

